

122

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

«Εν: λαός: θυφόνται: άνα
δα:ξη: πός: δέ: φοβήται: τήν
δολύθειαν—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φν
οικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η *

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 10 ΤΟΥ ΓΕΝΗΑΡΗ 1910

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗΣ ΠΡΙΘ. 2

* ΗΡΙΘΜΟΣ 374

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ. Το ψάδι μου.
Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Το ταχυόδι του Έφτα-
λιώτη.
ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ. Άνέκδοτοι στίχοι.
Θ. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ. Άμουςες κουδίντες.
ΠΕΤΡΟΣ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ. Σπαρμένες ψυχές (συνέ-
χεια).
ΨΥΧΑΡΗΣ. Το φεγγάρι.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ — Η ΚΟΙΝΗ
ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Η ΖΩΗ ΜΟΥ*)

Γεννήθηκα στο Μόλιβο της Μιτυλήνης
στί 1849. Σπούδαξα στο λύκειο του πατέρα
μου, γυροῦ πατριώτη καί μισθώτη του Α. Σε-
ροῦτου. Ξενιτεύτηκα 17 χρονών καί πήγα
πρώτα στην Πόλη, κατόπι στο Μάντισσερ
της Άγγλίας. Έπραξα εκεί έμπορικὸς υπάλ-
ληλος δώδεκα χρόνια, καί μόλις τις προάλλες
παράδωσα στη φωτιά ὅσα ἀναγνώσματα ἔκαμα
στίς Ἑλληνικὸ Σύλλογο «ὁ Λόγιος Έρμής»,
φιλολογικά καί πατριωτικά. Ἀπ' ἐκεῖ πέρασα
στή Λιβερπούλη κα' ἔμεινα ὡς τὰ 1887. Ἀπὸ
τῆ Λιβερπούλη κατέβηκα στή Βομπάνη. Ἐκεῖ
ξαναντάμωσα τὸν Πάλλη, παλιό μου φίλο καί
συνεργάτη στί Σύλλογο τοῦ Μάντισσερ.
Βοήθηκα τὸν Πάλλη καί μεταφράζει ἀπὸ τότε
τὴν Ἰλιάδα του στή δημοτική. Ἔιχε τὸ γούστο
τῆς δημοτικῆς ἀπὸ τότε καί συχνὰ γύρευε νὰ
μὲ πείσει κα' ἔμένα νὰ γράφω ρωμαϊκά. Ἐγὼ
ὁμως, ὅξω ἀπὸ κατὶ στίχους πὸν ἔγραφα ἀπὸ
καιρὸ σὲ καιρὸ στή γλώσσα τῶν τραγουδιῶ
μας, δὲν ἀποκοτοῦσα νὰ πετάξω τόσα καί τόσα
χαδεμένα μου δοκιμάσματα στή καθαρεύουσα
καί νὰ κηρυχθῶ δημοτικιστής. Δὲν περνάει
πολὺς καιρὸς καί βγαίνει τὸ «Ταξίδι». Θυ-
μοῦμαι τὴν πρωϊνὴ πού ἰδλαβε ὁ Πάλλης (στί
σπίτι του κατοικοῦσα) καί σάν τρελλὸς μου
φώναξε—«Νά τα, αὐτὰ πὸν σοῦλεγα! Διά-
βασε καί νὰ δῆς». Τὸ διαβάσαμε μονορούφι
τὸ ἔργο. Ἡ ἀλλαγὴ ἦρθε ἀμέσως μονάχη της.
Ἀνακάλυψα ἄξαφνα πὸς μποροῦσα νὰ γράφω
δτι θέλω στή μητρικὴ τῇ γλώσσα δίχως μήτε

*) ΣΗΜ. τοῦ «Νουμά». Ὁ κ. Σκόκος μᾶς παρακάλει
τὸ παραμένο καλοκαίρι νὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὸν Ἑφταλιώ-
τη μερικὲς βιογραφικὲς σημειώσεις γιὰ τὸ «Ἑθνικὸν Ἡμερο-
λόγιόν του». Ὁ Ἑφταλιώτης μᾶς ἔστειλε τοῦτο τὸ ση-
μείωμα μὰ ὁ κ. Σκόκος δὲ θέλησε νὰ τὸ δημοσιέψῃ γιατί
λέει εἶναι μεγάλο καί θὰ παραπνεοῦν οἱ ἄλλοι συνεργά-
τες του ἢ Κ' ἔτσι τὸ δημοσιεύουμε σήμερον ἡμεῖς.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

τῇ μισῇ τῇ δυσκολίᾳ πὸν ἔβρισκα γράφοντας
καθαρεύουσα.

Ἔιχα τότες περίπου στείλει μερικά μου
ποιήματα στήν «Ἑστία», ἀφορμὴ ἀπὸ ἕνα
Διαγωνισμὸ πὸν βγήκανε δεύτερα. Μου ζή-
τησε κατόπι ὁ Δροσίνης καί πεζά. Ρίχτηκα
λοιπὸ στὰ πεζά, δηγήματα, περιγραφές, λογιῶ
ἄρθρα, κα' ἔτσι ἔβαλα κα' ἐγὼ μερικά φρύγανα
στή φωτιά πὸν ἄρχιζε ἀπὸ τότες νὰ κορώνη
καί πὸν σήμερα ὅλοι οἱ πυροσβέστες τοῦ δα-
σκαλισμοῦ δὲν προφταίνουν νὰ τῇ σβύσουν.

Μερικά χρόνια κατόπι, στί 1894, μου τύ-
πωσε ἡ «Ἑστία» σὲ ἑξέχωρο βιβλίο τις «Νη-
σιώτικες Ἱστορίες» μου. Τρία χρόνια κατόπι
ἔβγαλα τις «Φυλλάδες τοῦ Γεροδήμου». Σώ-
θηκαν καί τὰ δυὸ αὐτά. Στί 1900 βγήκε «ἡ
Μαζώχτρα καὶ ὁ Βουρκόλακας» καί στί 1901
ἡ «Ἱστορία τῆς Ρωμοσύνης» πὸν μονάχα ὁ
τίτλος της, θάρρῳ, διαβάστηκε, γιατί αὐτὸς
μόνο κριθῆκε, τουλάχιστο στήν Ἑλλάδα. Τὸ
περασμένο καλοκαίρι ἔβγαλα μιά μικρὴ Συλ-
λογὴ ἀπὸ παλιά μου Τραγούδια. Ἐχω καί μιά
Σύλλογὴ ἀπὸ «Διάφορα Πεζά», μὰ πότε θὰ
βγῇ αὐτὴ Θεὸς ἔξει.

Γυρίζοντας ἀπὸ τῇ Βομπάνη στί 1891
ἀντάμωσα τὸν Ψυχάρη πρώτη φορὰ στί Πα-
ρίσι. Ἡ φιλία μας ἄρχισε ἀπὸ τότες καί στί-
θηκε τόσο πολὺτιμη στήν Ἰδέα, ὅσο καί τοῦ
Πάλλη, πὸν ξανανταμωθήκαμε καί μ' αὐτόνα
σὰ γύρισα καί καταστάλαξα στήν Ἀγγλία.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ

Τὸ μεγαλύτερο κακὸ τῆς Ρωμοσύνης εἶναι
αὐτὴ, πὸς νὰ τὴν πούμε; ἡ ἀπαινεσιὰ! Κ'
ἴσως γιὰ τοῦτο δὲν ἔχουμε ἀκόμα φιλολογία!
Τῇ μέρα πὸν ὁ Ρωμὸς θὰ βρῇ γιατρικὸ γιὰ
τὴν ἀπαινεσιὰ του, γιατί ἔρτηκε πιά καὶ ὁ ἐ-
γωϊσμὸς του. Τῇ μέρα πὸν θὰ μάθῃ νὰ παίνῃ,
θὰ παίνεται καὶ ὁ ἴδιος λιγώτερο κα' ἔτσι θὰ
προκόψῃ, δὲν μπορεῖ.

ΨΥΧΑΡΗΣ.—«Ρόδα καί Μήλα» Δ' 88-91

Τὰ λόγια τοῦτα τοῦ Ψυχάρη κάμποσες φορές
τώρα πλεονεχία μᾶς ἔρχονται στί νύχ, σάν εἶδαμε
πὸς πούθενά δὲν ἔγινε ὁ ἄξιος καί προπομπὸς λό-
γος γιὰ τοὺς «Παλιὸς σκοποῦς», τὸ βιβλίο τοῦ Ἀρ-
γύρη Ἑφταλιώτη μὲ τοὺς στίχους του, πὸν βγήκε
ἔδῳ καί λίγον καιρὸ.

Ἀληθινὰ μᾶς λείπει ἡ ἀνοιχτότερη κριτική,
πὸν νὰ παίρνῃ τὸ ἄξιο βιβλίο καί νὰ τοῦ χαρίσῃ
τῇ λάμπῃ πὸν τοῦ πρέπει, ξεψαχνίζοντας τὰ πλοῦ-
τια του, συνταιριάζοντας τ' ἀγαθὰ του, λαμπικά-
ροντας τὰ ὑστερήματά του καί δίνοντάς του τῇ μιὰ
κάποια θέση μέσα στή φιλολογία μας. Ὁ λόγος γιὰ
τὸ βιβλίο, ἡ κίνησις γύρω του, ὁ θαυμασμὸς καὶ ὁ
πόλεμος, τὸ ὕψωμα καί τὸ ρύθισμά του, γενικά
στέκει σάν ἕνας Ἑπαινος. Ἑπαινος γιὰ τὸ συγγρα-
φεὰ καί γιὰ τὴν ἐργασία του.

Ἀντίθετα ὅμως πρὸς αὐτὰ, σήμερον σάν τόπο
μας, λείπει ὁ ἑπαινος καί πλημμυρίζει ἡ κολακεία
καὶ ἡ ρεκλάμα. Λείπει ἡ κριτικὴ Μούσα καί πλη-
θαίνει ἡ ψευδοκοινωνικὴ συναλλαγὴ. Ὁ δημοσιο-
γράφος θὰ γράφῃ γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ φίλου του μὲ
σκοπὸ νὰ κολακέψῃ τὸν ἐγωϊσμὸ τοῦ φίλου του. Ὁ
Ξενοπούλος θὰ γράφῃ στὰ «Παναθηναῖα» μὲ τὴν
ψυχὴ τοῦ Μιχαηλίδη γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Μι-
χαηλίδη, στίς «Καιροῦς» μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ Κα-
νελλίδη καί στίς «Ἀθῆναι» μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ Πάπ,
πάντα γιὰ νὰ ρεκλαμάρῃ ἡ νὰ κουτοπονηρευτῇ καί
ποτὲς γιὰ νὰ κρίνῃ. Ὁ διευθυντὴς τῶν περιοδικῶν
μὲ τις χρωματιστὲς εἰκόνες ἀσεβώντας πρὸς τὰ γράμ-
ματα θὰ τυπώσῃ δυὸ στήλες γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ φί-
λου πὸν τοῦ ἔκαμε δέκα συν-τρομητές, καί οὔτε μιὰ
γραμμὴ γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Ἑφταλιώτη. Κ' ἔτσι τὸ
κοινὸ πὸν διαβάσει τῇ δαῖνα ἡ τὴν τὰδε «φιλολο-
γικὴ» φυλλάδα δὲ βλέπει τὴν ἀληθινὴ φιλολογικὴ
κίνησις, δὲν ξέρει μήτε καὶ ἂν ὑπάρχει. Τὸ ταλόντο